

обчислення суми земельного податку [1, п. 286.5 ст. 286], податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки [1, пп. 266.7.1 п. 266.7 ст. 266] та транспортного податку [1, пп. 267.6.1 п. 267.6 ст. 267] з об'єктів оподаткування фізичних осіб здійснюється контролюючим органом.

Відмінності в оподаткуванні можуть бути обрані також самим платником податків. Так, ПК України передбачає існування двох форм оподаткування загальної та спрощеної (за умови, що відповідають встановленим ПК України критеріям) [1, п. 291.3, п. 291.5 п. 291 ст. 291]. Різниця полягає в особливому порядку обліку. Так, наприклад, абз. 3 ст. 44.2 ПК України [1] встановлює, що юридичні особи — платники єдиного податку, які відповідають критеріям, визначеним пп. 3 п. 291.4 ст. 291 ПК України, ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат з метою обрахунку об'єкта оподаткування.

Отже, в залежності від статусу платника податку, існують відмінності у: 1) порядку взяття на облік; 2) веденні такого податкового обліку; 3) видах, періодичності проведення та тривалості перевірок; 4) порядку сплати податку. Однак, незважаючи на зазначені відмінності, форми податкового адміністрування є єдиними для всіх, однаковими та незмінними, що відповідає принципам загальності оподаткування та рівності усіх платників перед законом.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13 14, № 15 16, № 17. – Ст. 112.
2. Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків : Наказ Міністерства доходів і зборів України від 10 грудня 2013 р. № 779 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2211-13>

ЛАТКОВСЬКИЙ П. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного та фінансового права

СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВИХ ПОНЯТЬ «КОНТРОЛЬ» ТА «НАГЛЯД»

Контрольна функція виступає однією з ключових функцій сучасної держави, визначаючи на будь-якому етапі її історичного розвитку наявність незмінної ознаки — контролю, об'єктивна необхідність якого перекошливо доведена історією держав усіх типів і форм,

підкреслюючи пряму залежність стабільності влади від дієвості та ефективності контролю.

З контролем тісно пов'язана і така функція державних органів, як нагляд. Контроль і нагляд служать необхідним поштовхом для всіх тих перетворень, що відбуваються у державі, стають одним з вирішальних чинників побудови правової держави та стаповлення громадянського суспільства. Тож, співвідношення даних понять, їх функцій привертають увагу фахівців та стають предметом дискусій серед вчених-юристів.

Одні вчені визначають нагляд як різновид контролю, інші розглядають наглядову діяльність як самостійний вид, треті вважають контроль і нагляд тотожними поняттями. Відсутність чіткої термінології і законодавчого регулювання тягне необґрунтоване розширення повноважень контрольних і наглядових органів.

Розглядаючи поняття «контроль» і «нагляд», відмітимо, що вони широко використовуються як в теорії, так і в законодавчій діяльності, проте чітких критеріїв їх розмежування до теперішнього часу не виявлено. Так, в Постанові Верховної Ради України від 17.03.2016 № 1035-VIII «Про заходи з реалізації рекомендацій щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України» названі поняття не розмежовуються та вживаються як рівнозначні. Теж саме можна сказати і про Постанову Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 «Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями», і про Постанову Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 902 «Деякі питання проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», і про наказ МВС України від 04.02.2016 № 85 «Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) Міністерством внутрішніх справ» та ін.

Досліджуючи співвідношення понять контролю і нагляду зазначимо, що поняття «контроль» походить від французького слова «contrôle», що застосовувалося для позначення зустрічній, вторинної записи з метою перевірки першої. Подібне тлумачення досліджуваної дефініції міститься і в тлумачному словнику: «перевірка, а також постійне спостереження з метою перевірки або нагляду». Вчені розглядають поняття «контроль» як «найважливіший вид зворотного зв'язку, каналами якого суб'єкти влади отримують інформацію про фактичний стан справ, про виконання рішень» [1, с. 608], «спостереження, визначення та виявлення фактичного стану справ, зіставлення фактичного стану з наміченими цілями» [2, с. 199] «праця зі спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням, законам, планам, нормам, стандартам, правилам, наказам і т. д.; виявлення результатів впливу суб'єкта на об'єкт, допущених відхилень від

вимог управлінських рішень, від прийнятих принципів організації і регулювання» [3, с. 125].

У широкому розумінні контроль необхідно розглядати як сукупність соціальних механізмів, що впливають на людську поведінку з метою усунення його відхилення від загальноприйнятих норм. Контроль тісно пов'язаний з процесом державного управління, а ефективне управління неможливе без наявності контролю, який виступає елементом управлінської діяльності, оскільки відіграє роль своєрідного бар'єра, що перешкоджає правопорушенням та спрямовує весь процес виконання законів до встановлених вимог.

З точки зору вчених, що займаються вивченням проблем фінансового права, контроль є діяльністю державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, спрямованою на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів держави [4, с. 218].

Юридична література і нормативно-правові акти не містять і чіткого визначення поняття нагляду. На думку вчених, нагляд є формою контрольної функції, сутність якого полягає в спостереженні за тим, щоб відповідні органи і особи в точності виконували покладені на них завдання, дотримувалися встановленим законом порядку виконання своїх обов'язків і щоб в разі порушення цього порядку було вжито заходів до відновлення законності та притягнення винних до належної відповідальності. Нагляд — це форма юридичної діяльності уповноважених суб'єктів, що виражається в здійсненні ними відповідно до своєї компетенції юридично значимих дій по вирішенню на піднаглядних об'єктах юридичних справ, що виникають у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням законів державними органами і посадовими особами з метою забезпечення законності і правопорядку, попередження і припинення правопорушень [5, с. 34].

Тож, порівнюючи поняття контролю та нагляду, відмітимо, що поняття контролю є ширшим, ніж поняття нагляду, і має свої, специфічні, ознаки; а органи, які здійснюють державний контроль, наділені більш широкими повноваженнями, ніж наглядові органи. Основна ж відмінність контролю від нагляду полягає в тому, що контроль має не тільки досягнення законності і правопорядку, а й забезпечення ефективності та доцільності. А метою нагляду є точне і неухильне виконання законів, яке не супроводжується оцінкою доцільності прийнятих актів та скасних дій. При здійсненні нагляду неможливе втручання державного органу в оперативно-господарську діяльність об'єкта нагляду.

Список використаних джерел

1. Бахрах Д. Н. Административное право России: Учебник для вузов. – М., 2000. – 640 с.
2. Старосыцяк Е. Элементы науки управления. – М., – 1965. – 423 с.
3. Афанасьев В. Г. Человек в управлении обществом. М., 1977. 382 с.
4. Савченко Л. А. Законодавче закріплення поняття фінансового контролю, завладь органів фінансового контролю та принципів їх діяльності // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2000. – № 3. – С. 218.
5. Беляев В. П. Контроль и надзор как формы юридической деятельности: вопросы теории и практики. – Саратов, 2006. – 55 с.

ЯСЬКІВ Б. А.

Класичний приватний університет, аспірант

РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ БАНКОМ УКРАЇНИ ГРОШОВОГО ОБІГУ

Грошовий обіг — це процес безперервного руху грошей в готівковій і безготівковій формах. Грошовий обіг відбиває спрямовані потоки грошей між Банком держави і кредитними організаціями; між самими кредитними організаціями; кредитними організаціями і організаціями; між банками і фізичними особами; підприємствами і фізичними особами; між банками і іншими інститутами фінансової системи; між фінансовими інститутами і фізичними особами [2, с. 542].

Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV регламентує питання грошового обігу, у тому числі емісії національної валюти. Захист і забезпечення стійкості гривні є основною функцією Національного банку України, яку він здійснює незалежно від інших органів державної влади.

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV Національний банк виконує такі функції:

відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;

монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг;